

ПЛОТНІКОВА М.Ф., кандидат економічних наук, доцент,
Житомирський національний агроекологічний університет

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПРАКТИКА СІЛЬСЬКОГО РОЗВИТКУ ЯК СТІЙКОЇ СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ

Плотнікова М.Ф. Інноваційно-інвестиційна практика сільського розвитку як стійкої суспільно-економічної системи

Розвиток є обов'язковим елементом існування систем, що являють собою невіддільний рух, еволюцію простору і структур в ньому. Метою дослідження є пошук та обґрунтування напрямів та механізмів вирішення соціальних проблем населення на засадах сталого розвитку за умови активізації внутрішнього потенціалу території. Людина та простір (територія) як живі системи, що розвивається, нерозривно пов'язані з процесом самовдосконалення. Людина змінюючи себе, змінює середовища свого існування. Життєдіяльність Людини можлива лише в гармонії з природою, що досягається завдяки природодоцільній безвідходній життєдіяльності, цілісному біоадекватному підходу до освіти та вихованню, веденню органічного землеробства і пермакультурного дизайну. Наукова новизна досліджень полягає у системному підході до вивчення теоретико-методологічних та практичних аспектів сільського розвитку з позиції забезпечення його внутрішнього характеру, активізації ролі приватних інвестицій, впровадження інновацій в життєдіяльність та умови господарювання на засадах приватно-державного партнерства. Аналітичний характер досліджень з позиції його статистичного аналізу забезпечує практичну значущість представлених даних. Перспективи подальших досліджень базуються на методичному впровадженні механізму розвитку сільських територій через реалізацію концепції «Родова садиба».

Ключові слова: інвестиції, інновації, системи менеджменту, територіальний розвиток, сільський розвиток.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Діяльність урядових структур переважно зосереджена на макроекономічних параметрах розвитку країни як об'єкту управління. Водночас недостатньо врегульованими залишаються чинники індивідуального розвитку окремих домогосподарств. З позиції ефективності доцільним є стимулювання розвитку родин та їх груп як визначальних рушіїв регіонального розвитку. Перехід державного стимулювання розвитку на мікроекономічному рівні (окремої людини, родини) спроможний зробити еволюційний крок до розвитку суспільства в цілому. Головним резервом цього розвитку є забезпечення прозорості та відкритості системи доступу до загальнодержавних ресурсів, зокрема землі. Формування спрощеного порядку отримання 1 га кожним бажаним того громадянином для облаштування Родової садиби, безоплатно, в постійне (або довічне) користування, без права продажу, з правом передачі лише в спадок, дозволяє вирішити низку соціально економічних питань. До них, зокрема, можна віднести зниження соціальної напруженості внаслідок підвищення рівня зайнятості та

самозайнятості, оздоровлення населення, забезпечення його житлом, екологічно безпечними поживними та смачними продуктами харчування, стимулювання народжуваності, зниження навантаження на об'єкти інфраструктури міст, відродження родючості ґрунтів та захист їх від ерозії тощо. Процес отримання землі запускатиме економічний мультиплікатор, що стимулюватиме виробництво в будівельній галузі, в тому числі матеріалів. Аналогічні процеси відбуваються й в інших галузях економіки. Крім того, близько 25 % капіталів знову повертається в економіку у вигляді податків та зборів, які в свою чергу стимулюють розвиток інших секторів, що дає стійке замовлення промисловості й всій економіці в цілому. Сприяння розвитку локальних виробництв буде додатковим стимулятором розвитку. Питання управління сільськими територіями в силу їх стратегічної значущості є сферою інтересів як на державному, регіональному, так і місцевому рівні. Водночас наявні асиметрії та диспропорції сільського розвитку внаслідок відсутності системного підходу в управлінні визначили потребу пошуку альтернативних підходів у

адміністративному менеджменті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Суттєві структурні, функціональні та демографічні проблемами розвитку сільських територій, а також напрями їх вирішення знайшли своє відображення у чисельних працях вітчизняних та зарубіжних дослідників. Зокрема О.В. Скидан вивчає аспекти державотворчої діяльності з позицій формування національної продовольчої політики [1-2]. Кооперація, диверсифікація, спеціалізація, диференціація та економічна безпека виробництва є сферою інтересів переважної більшості дослідників, зокрема В.І. Ткачука [3]. Недостатньо ефективний рівень інформаційного, консультативного та дорадчого забезпечення практично всіх видів діяльності на сільських територіях є однією з причин зниження ефективності виробництва та посилення міграційних процесів [4-5]. Світовий характер деструктивних процесів, а також активізація ролі сільської громади через низку механізмів підвищення відповідальності за власний розвиток та розвиток території з метою забезпечення наявних потреб [6-10]. Формування державних механізмів підтримки та сприяння регіональним перетворенням регіони є основою сприятливого особистісного фізичного й духовного зростання [11-13]. Водночас нереалізованість природно-екологічного та соціально-економічного потенціалу є підставою для пошуку перспективних напрямів вирішення економічних, соціальних та екологічних проблем. Враховуючи необхідність реформування структури зайнятості, багатofункціональна модель розвитку є альтернативою технократичному підходу, внаслідок здатності долати кризові явища в економіці без додаткових бюджетних витрат. Значний потенціал щодо застосування методів та механізмів стимулювання регіонального розвитку є інструментом гармонізації соціально-економічного стану, що потребує поглибленого вивчення.

Формулювання цілей статті. Пошук та обґрунтування напрямів та механізмів вирішення соціальних проблем населення на засадах сталого розвитку за умови

активізації внутрішнього потенціалу території.

Виклад основного матеріалу дослідження. Недостатній рівень виваженості в сучасній аграрній політиці став причиною спаду виробництва на сільських територіях, погіршення їх екологічного стану, демографічної ситуації та практичної відсутності впровадження інновацій всіма суб'єктами на сільських територіях. Виключенням є аграрні корпорації. Назвати позитивним їх досвід господарювання неможливо в силу відсутності мотивації щодо відновлення деградуючих ґрунтів, запровадження біодинамічного, безвідходного та енергозберігаючого землеробства. Як наслідок, знижується вміст гумусу в ґрунті, відбувається його забруднення хімічними речовинами, активно поширюються генетично модифіковані організми та нетрадиційні для України сорти рослин та породи тварин. Окрім загрози продовольчої та економічної безпеки, невідновлення природно-кліматичних умов та соціальної інфраструктури, зниження добробуту мешканців сільських територій, така ситуація посилює соціально-економічну залежність від країн-донорів, що в довгостроковій перспективі знищує народ України як господаря власної землі. Кумулятивний (синергетичний) характер впливів державотворчих структур та населення обумовлює систему наслідків дій, що спрямовуються на об'єкт, тому стратегічність наслідків вимагає системного підходу в управлінні (рис. 1). Суттєвою перешкодою до стійкого економічного розвитку агропромислового виробництва в Україні є недостатня інтеграція між виробниками сільськогосподарської сировини, переробними підприємствами та науковими установами. В розвинутих країнах це долається шляхом створення кластерів [14]. До активних діячів такого утворення ми б додали ще й населення, особливо ту його частину, що у своїй діяльності має ознаки підприємництва. Запорукою системного сільського розвитку на довгостроковій основі є забезпечення фізіологічних та духовних потреб мешканців територій.

Розвиток	
Співвідношення компонентів	Збалансований, асиметричний
Ефективність та наслідки	Одиничний, груповий, кумулятивний, системний
Інтенсивність реалізації	Еволюційний та революційний
Механізм реалізації	Програмний, проектний, ринковий, саморозвиток
Динаміка тренду	Лінійний, нелінійний
Амплітуда тренду	Динамічний, стрибкоподібний
Інтенсивність реалізації	Одиничний, груповий, кумулятивний, системний

Рис. 1. Характер та особливості сільського розвитку

Фактично зафіксовані потреби людини (фізіологічні повністю, духовні на рівні спілкування з навколишнім світом, особливо об'єктами Природи) – (рис. 2). Глобалізація світової соціально-економічної системи висуває вимоги щодо конструктивних механізмів удосконалення процесу державно-приватного партнерства на всіх рівнях управління. Основою розвитку на сільських територіях є власність на землю та людський ресурс. Це охоплює сторони життя людини, що закріплені юридично та зберігають свій статус для майбутніх поколінь. Не менш важливим є збереження засад стійкого розвитку (відновлення та примноження соціально-екологічного та економічного потенціалу території) як запоруки довгострокового характеру позитивних змін у системі «Людина-Природа». Всесвіт тримається на трьох складових – матерії, енергії та інформації. Відсутність хоча б одного з цих елементів не лише порушує гармонію, але й є причиною руйнації систем. Тому неврахування природних умов формування природного та соціального середовища стало причиною низки проблем сучасності (екологічних, соціальних та економічних).

Серед екологічних проблем сьогодення наразі все більш вагоме місце посідає потреба відновлення родючості ґрунтів та їх захист від ерозії як запорука виробництва найважливішого ресурсу – продовольства (поряд з чистими водою та повітрям вони конкурують за першість з енергетичними джерелами як такі, яких найбільше потребує людство). Доцільно зауважити, що біоресурси, в тому числі продовольчі, в повній мірі спроможні задовольнити потребу в енергії. Таким чином, запитом суспільства є виробництво продовольства відповідно до потреб за умови творчого розвитку людини та можливості радіти життю. Серед соціальних проблем можна відмітити зниження тривалості життя та кількості наявного населення, зростання чисельності хвороб, зокрема серцево-судинних, та їх «омолодження», небажання молодих людей мати дітей тощо. В зв'язку з цим в суспільстві сформувалися рухи щодо екологізації та біологізації суспільного життя. Проведені Інститутом природного маркетингу дослідження засвідчили зростаючий тренд до купівлі та споживання товарів з маркуванням «екологічний», «органічний», «біологічний».

Рис. 2. Потреби соціуму та їх ресурсне забезпечення

Міжнародна статистика відносить до категорії споживачів екологічної продукції близько 40 % населення, з яких 15 % «натуралісти» (прихильники здорового способу життя, турбуються про безпеку життя для себе та своїх близьких, самі є виробниками екологічної продукції, часто активними учасниками суспільних процесів, – мами малолітніх дітей чи жінки, що збираються стати мамами, вегетаріанці, часто люди середнього віку – 35-40 років), 25 % – «дрифтери» (молодь, яка відслідковує та наслідую тренди, бере участь в модних течіях, наслідують зірок та кумирів, адептів, але близько нові воювання не сприймають й стійких прихильностей на довгостроковій основі не мають), 24 % – «мінімалісти» (люди, що утримуються від всього зайвого, – мало купують та споживають, можуть зрідка нести високі витрати, але лише на якісні речі, часто ексклюзивні); 36 % – інші (мають різнопланові прихильності, які можуть носити нестійкий або стійкий індивідуальні інтереси та характер) – [15]. Потреб учасниками екологічного руху найчастіше реалізується самостійно, що вирішує низку економічних проблем сучасності, – 1) формування сприятливого (такого, що сприяє здоров'ю та вирішенню демографічної проблеми нації) середовища

існування та розвитку; 2) організація господарських процесів та життєдіяльність в сільській місцевості (особисте селянське та/або організація хутірського господарства, створення екологічних й родових поселень, місць продажу екологічних місцевих товарів – workshops, дачна справа – комбінування міського та сільського способу життя). Популярною в світовій практиці є теорія локальної економіки, що сприяє регіональному розвитку (флешмоб – «Купи в бабусі», будівельний workshop NewDom Триповня, етнекологічний хутір Білочі, Дубльдом – компактний будинок за два дні на площі 26 квадратних метри для свідомого споживача та інші, які відображають прагнення людей, використовують місцеві ресурси й є самобутніми), забезпечення функціонування місцевих валют та інших еквівалентів, пошук однодумців дозволяють залучати місцеві та міжнародні інвестиції, сприяють інноваційному розвитку у сфері органічного землеробства та пермакультурного дизайну, безвідходної життєдіяльності (в тому числі залучення джерел відновлюваної енергії) та біоадекватних методик освіти та виховання (ноосферна освіта). Реалізація потенціалу територій дозволяє відновлювати місцеву економіку, сприяючи екологічному розвитку

та вирішенню соціальних проблем населення головним чином через реалізацію еколого-соціальних проєктів. Зокрема, відновлення ґрунту за рахунок садівництва та насаджування неплодових дерев за одночасного розміщення на місцевості овочів дозволяє досягнути ефекту стійкого розвитку біосистеми на принципах органічного виробництва. Остання є сприятливим середовищем для існування людини й місцем навчання, що економічним, соціальним та екологічним. На відміну від традиційних підходів, де вкладення однієї одиниці енергії чи поживних речовин дозволяє отримати 0,3 одиниці готового продукту, тоді як садово-городня система дозволяє отримувати з однієї одиниці ресурсу п'ятсот одиниць готової речовини [16].

Взаємодія з природою в повній мірі не може бути описана будь-якою системою, але розуміння головних її принципів дозволяє власнику виявляти творчість у формуванні відносин в системі «Природа-Соціум». Зокрема в землеробстві бажаним є ярусне розміщення рослин та/або суміщення їх з садом. Рішенням є поступова зміна рослин з розшаруванням та поділом їх на рівні в часовому русі з використанням підрізання дерев і використання деревини для мульчування. Постійне нашарування органічної речовини на поверхні ґрунту, розуміння того як в Природі рослини змінюють одна одну дозволяє впроваджувати виробництво різноманітних продуктів, що є природним в технології Землі. Тоді спостерігається більш повне використання земель за одночасного підвищення родючості ґрунтів й відновлення водно-повітряного балансу в них та вирощування достатньої кількості продовольства. В такому середовищі Людина стає складовою механізму планети синхронізуючи сою роботи з ним. Такою є система лісу, таким є шлях до достатку. Враховуючи те, що тип систем біорізноманіття не викладався у вузах та не вивчався науково-дослідними установами постає потреба вивчення такого досвіду в групах та поодиноких господарствах, що ішані посадки. Найбільше не великих площах, де людина може нап'яму взаємодіяти з рослинним та тваринним світом на території.

Практика взаємодії багатьох видів на території знайшла своє відображення в технології пермакультурного дизайну, що впроваджується практиками сього світу (Білом Моллісоном, Джефом Лоутоном з Австралії, Масанобу Фукуокою з Японії, Зешпом Хольцером з Австрії, Ернстом Гетчем з Бразилії та іншими). Впроваджуючи гармонізацію відносин людини та природи, ці дослідники отримують синергетичний ефект приросту врожаю, підвищення родючості ґрунту й зниження витрат виробників за рахунок використання пробіотиків та багатоманіття видів на території.

Діяльність нових мешканців сільських територій – це арт-дизайн, культурологічна та духовна практика, інформаційна та просвітницька робота, основними характеристиками ефективних механізмів сільського розвитку є самотність, трендовий характер, візуалізаційний підхід (проєктна робота, моделювання, системність впливів). Практична реалізація системного підходу в управлінні сільськими територіями здійснюється в межах приватно-державного партнерства державних органів влади, громадських організацій та мешканців територій, що запроваджують інноваційні технології (органічного землеробства, пермакультурного дизайну, безвідходної життєдіяльності, в тому числі відновлювані джерела енергії, ноосферні підходи в освіті та вихованні) в родових поселеннях України й Житомирської області, зокрема. Умовами безкоштовного отримання ділянки розміром 1 га для довічного використання (без права продажу, з правом передачі лише в спадок) кожній бажачій того родині для облаштування родової садиби згідно проєкту Закону «Про родові садиби та родові поселення» є висадка неплодових дерев (на не менш, ніж 30 % площі) та дотримання екологічного законодавства. Раціональне облаштування території власної садиби дозволяє витрачати 2-3 фізичної праці щоденно, а решта часу займатися творчістю. Навіть приїжджаючи з організаційними чи господарськими питаннями до міст поселенці за 2-3 дні встигають зробити стільки ж або більше, скільки вчиняють міські мешканці за тиждень або й місяць, бо енергія інша та швидкість думки інша.

Психологічним стримуючим чинником для частини населення України виступає відсутність капіталу у вигляді грошей чи інших ресурсів, проте практика господарювання в межах діючих Родових садиб засвідчила, що реально переселилися з міста в сільську місцевість люди, рівень доходу яких був середній чи нижче середнього, в той час як люди з високим достатком часто-густо навіть збудувавши оселю та провівши необхідні комунікації могли повернутися до життя у місті як осередку виробничої та соціальної інфраструктури та центру сучасного технократичного способу життя. За проведеними оцінками інвестиції в розрахунку на 1 га земельної площі становили понад 300 тис. грн., що в перерахунку на населений пункт в 250 дворів за 10 років дозволить інвестувати понад 75 млн. грн. Особливістю таких інвестицій є їх безповоротний характер та тривалий рівень окупності, що ставить вмотивованого приватного інвестора на

перше місце серед усіх можливих кандидатів до відродження територій. Внаслідок високого рівня свідомості та відповідальності мають місце здобуття та обмін позитивним досвідом, інтеграція родових поселень як між собою, так і в межах суспільства; зміцнення родових зв'язків; створення спільного простору між всіма секторами суспільного буття. Найбільший ресурс, який ми маємо й найменше за все використовуємо, – це позитивні наміри, творчий потенціал та прагнення людей до реальності.

Висновки. Інноваційно-інвестиційний характер змін на сільських територіях, реалізований через механізм державно-приватного партнерства є інструментом сільського розвитку. Одним з напрямів стійкого забезпечення його функціонування є планомірний розвиток мережі населених пунктів на сільських територіях через реалізацію концепції «Родова садиба», що засвідчив його ефективність на всіх рівнях управління.

Література

1. Скидан О. В. Аграрна політика України в період ринкової трансформації: [монографія] / О. В. Скидан. – Житомир: Вид-во «Житомирський національний агрологічний університет», 2008. – 376 с.
2. Скидан О. В. Інституціональні засади формування аграрної політики України: [монографія] / О. В. Скидан. – Житомир: Вид-во «Полісся», 2010. – 308 с.
3. Ткачук В. І. Економічна безпека та стійкість сільськогосподарських підприємств: [монографія] / В. І. Ткачук, О. А. Прокопчук, М. І. Яремова. – Житомир: «Видавництво «Волинь», 2013. – 276 с.
4. Агробізнес України. Інфорграфічний довідник. Щорічне видання, 2013. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agrex.gov.ua/wp-content/uploads/Infografika-silskogo-gospodarstva-Ukrayini-vid-BakerTilly-ta-Latifundist.pdf>
5. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року / За ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. Меселя-Веселяка. – [2-ге вид., переробл. і доповн.]. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2012. – 218 с.
6. Paraguassú, Lidice Almeida Arlego A agricultura urbana como estratégia de sustentabilidade da cidade do salvador, Bahia, Brasil, 2014. – [Electronic resource]. – Access mode: http://gredos.usal.es/jspui/bitstream/10366/122904/2/DGG_AlmeidaArlego_RESUMO_ESPA%3%91OL.pdf
7. Christian D. L. Creating a Life Together: Practical Tools to Grow Ecovillages and Intentional Communities / D. L. Christian. – Paperback: New Society Publishers, 2003. – 273 p. – [Electronic resource]. – Access mode: https://archive.org/details/fa_Creating_a_Life_Together-Practical_Tools_to_Grow_Ecovillages_and_Intentional_Com.

8. Gilman R. The Eco-village Challenge. The challenge of developing a community living in balanced harmony – with itself as well as nature – is tough, but attainable / R. Gilman // Context Institute. Catalyzing a graceful transition to the Planetary Era, 2013. – [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.context.org/iclib/ic29/gilman1/>
9. Living in harmony: inspiring stories from ecovillages. Editor: Dalia Vidickiene. Vilnius: BMK Leidykla, 2013. – 124 p.
10. Inspiring Stories from Ecovillages: Experiences with Ecological Technologies and Practices. Editors: Ansa Palojarvi, Jarkko Pyysiainen, Mia Saloranta. Vilnius: BMK Leidykla, 2013. – 120 p.
11. Теорія, політика та практика сільського розвитку / За ред. д.е.н., чл.-кор. НААН О.М. Бородіної та д.е.н., чл.-кор. УААН І.В. Прокопи; НААН України: Ін-т екон. та прогноз. – К.: Інститут економіки та прогнозування, 2010. – 560 с.
12. Yatsenko O. Methodological instruments of polyfunctional competitiveness evaluation (on the example of agriculture) / O. Yatsenko // USA: The Advanced Science. – November, 2011. – С. 30-35.
13. Plotnikova M. Conceptual Basis for Ukrainian Rural Development / M. Plotnikova // Regional Formation and Development Studies. – № 3. – P. 134-144.
14. Arse A. Growing your own / A. Arse, V. Zavala // Social Connected. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=nPtT8Fi2dsc>.
15. Гетч Э. От сада к лесу. Видео [Електронний ресурс] / Э. Гетч // Режим доступу: https://vk.com/video-6222142_1715495_64?hash=d43ee96d78b3_0851.

16. Драйверы экотребления: 3 группы людей, которые создают рынок экологических товаров [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://econet.ru/articles/66298-drayvery-ekopotrebleniya-3-gruppy-lyudey-kotorye-sozdayut-rynok-ekologicheskikh-to-varov>.

References

1. Skydan A. (2008). *Ahrarna polityka Ukrainy v period rynkovoї transformatsii [Agrarian Policy of Ukraine in the period of market transformation]*. Zhytomyr: Vyd-vo «Zhytomyrskiy natsionalnyi ahroekolohichnyi universytet», p. 376 [in Ukrainian].
2. Skydan A. (2010). *Instytutsionalni zasady formuvannya ahrarnoi polityky Ukrainy [Institutional basis for the formation of Agrarian Policy of Ukraine]*. Zhytomyr: «Polissia», p. 308 [in Ukrainian].
3. Tkachuk V., Prokopchuk O., Yaremov M. (2013). *Ekonomichna bezpeka ta stiikist silskohospodarskykh pidpriemstv [Economic safety and sustainability of agricultural enterprises]*. Zhytomyr, «Volyn», p. 276 [in Ukrainian].
4. Ahrobiznes Ukrainy [Agribusiness in Ukraine]. (n.d.). *agrex.gov.ua*. Retrieved from <http://agrex.gov.ua/wp-content/uploads/Infografika-silskogo-gospodarstva-Ukrayini-vid-BakerTilly-ta-Latifundis-t.pdf> [in Ukrainian].
5. Lupenko Y., Mesel-Veselyak V. (2012). *Stratehichni napriamy rozvytku silskoho hospodarstva Ukrainy na period do 2020 roku [Strategic directions of development of agriculture of Ukraine till 2020]*. (2nd ed.), Kyiv: NNTs «IAE», p. 218 [in Ukrainian].
6. Paraguassú, Lidice Almeida Arlego A agricultura urbana como estratégia de sustentabilidade da cidade do salvador, Bahia, Brasil, 2014. - [Electronic resource]. - Access mode: http://gredos.usal.es/jspui/bitstream/10366/122904/2/DGG_AlmeidaArlego_RESUMO_ESPA%20C3%91OL.pdf
7. Christian D.L. (2003). *Creating a Life Together: Practical Tools to Grow Ecovillages and Intentional Communities*. Paperback: New Society Publishers, p. 273. [Electronic resource]. Access mode: https://archive.org/details/fa_Creating_a_Life_Together-

[Practical_Tools_to_Grow_Ecovillages_and_Intentional_Comm.](http://www.context.org/iclib/ic29/gilman1/)

8. Gilman R. (2013). *The Eco-village Challenge. The challenge of developing a community living in balanced harmony - with itself as well as nature - is tough, but attainable*. Context Institute. Catalyzing a graceful transition to the Planetary Era, [Electronic resource]. Access mode: <http://www.context.org/iclib/ic29/gilman1/>
9. Vidickiene D. (2013). *Living in harmony: inspiring stories from ecovillage*. Vilnius: BMK Leidykla, p. 124.
10. Palojarvi A., Pyysiainen J., Saloranta M. (2013). *Inspiring Stories from Ecovillages: Experiences with Ecological Technologies and Practices*. Vilnius: BMK Leidykla, p. 120.
11. Borodina O., Prokopa I. (2010). *Teoriia, polityka ta praktyka silskoho rozvytku [Theory, Policy and Practice Rural Development]*. O. Borodina (Ed.). Kyiv: Instytut ekonomiky ta prohnozuvannya, p. 560 [in Ukrainian].
12. Yatsenko O. (2011). *Methodological instruments of polyfunctional competitiveness evaluation (on the example of agriculture)*. USA: The Advanced Science, pp. 30-35.
13. Plotnikova M. *Conceptual Basis for Ukrainian Rural Development. Regional Formation and Development Studies*. No 3, pp. 134-144.
14. Arse A., Zavala V. *Growing your own* [Electronic resource]. - Access: <https://www.youtube.com/watch?v=nPtT8Fi2dsc>.
15. Hetch E. *Ot sada k lesu. Vydeo [That Sade for the woods. Videos]*. Retrieved from https://vk.com/video-6222142_171549564?Hash=d43ee96d78b30851.
16. Драйверы экотребления: 3 группы людей, которые создают рынок экологических товаров [Drivers of environmental consumption: 3 groups of people who create a market for environmental goods]. (n.d.). *econet.ru*. Retrieved from <http://econet.ru/articles/66298-drayvery-ekopotrebleniya-3-gruppy-lyudey-kotorye-sozdayut-rynok-ekologicheskikh-to-varov> [in Russian].

Аннотация

Плотникова Н.Ф. *Инновационно-инвестиционная практика сельского развития как устойчивой общественно-экономической системы*

Развитие является обязательным элементом существования систем, представляющей безостановочное движение, эволюцию пространства и структур в нем. Целью исследования является поиск и обоснование направлений и механизмов решения социальных проблем населения на основе устойчивого развития при условии активизации внутреннего потенциала территории. Человек и пространство (территория) как живые системы, развивающаяся, неразрывно связанные с процессом самосовершенствования. Человек меняя себя, меняет среду своего существования. Жизнедеятельность Человека возможна лишь в гармонии с природой, что достигается благодаря природосообразной безотходной жизнедеятельности, целостном биоадекватном подходе к образованию и воспитанию, ведению органического земледелия и пермакультурного дизайна. Научная новизна исследований заключается в системном подходе к изучению теоретико-методологических и практических аспектов сельского развития с позиции обеспечения его внутреннего характера, активизации роли частных инвестиций, внедрение инноваций в жизнедеятельность и условия хозяйствования на принципах частно-государственного партнерства. Аналитический характер исследований с позиций его статистического анализа обеспечивает практическую значимость представленных данных. Перспективы дальнейших исследований базируются на методическом внедрении механизма развития сельских территорий через реализацию концепции «Родовая усадьба».

Ключевые слова: инвестиции, инновации, системы менеджмента, территориальное развитие, сельское развитие.

Abstract

Plotnikova M.F. Innovative investment practice of rural development as sustainable socio-economic system

Development is an indispensable element of the systems existence that represent continuous movement, evolution of space and structures. The article describes how to search substantiation of directions and mechanisms in solving social problems through sustainable development under conditions of activation of internal potential of the territory. Every person dynamic systems, whose evolution can make the process of self-improvement. People change the environment by theirs existence. Human activity is possible only in harmony with nature, which is achieved through environmentally friendly waste-free life, bioadequate holistic approach to education and training, and maintenance of organic farming and permaculture design. Scientific novelty of the research lies in the systematic approach to the study of the theoretical, methodological and practical aspects of rural development with a view to ensuring its internal character, enhancing the role of private investment, introduction of innovations in livelihoods and economic conditions on the principles of public-private partnership. Analytical research from the standpoint of statistical analysis provides the practical significance of the data presented. The prospects for further research based on the methodological implementation of the mechanism of development of rural territories through the implementation of the concept of «family Homestead».

Key words: *investments, innovations, management systems, territorial development, rural development.*

Стаття надійшла до редакції 09.03.2016 р.

